Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 11 mars 1942 kl. 2 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner avseende förordningen om allmän omsättningsskatt.

(1:a avd.)

Till bevillningsutskottet hava hänvisats följande motioner, avseende förordningen om allmän omsättningsskatt, nämligen:

1) de likalydande motionerna nr 98 i första kammaren av herr *Linderot* samt nr 14 i andra kammaren av herr *Persson* i Stockholm m. fl., vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att alla hitintills ransonerade livsmedel och ransonerade textilvaror till beklädnads- och hushållsbruk samt dessutom fisk, sill, strömming, rotfrukter, grönsaker, frukt, bär, skodon, böcker till undervisningsändamål och medicin måtte undantagas från allmän omsättningsskatt»;

2) de likalydande motionerna nr 99 i första kammaren av herr *Frans Hansson* m. fl. samt nr 148 i andra kammaren av herr *Johansson* i Öckerö m. fl., vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att allmän omsättningsskatt icke skall utgå vid försäljning av varor, som äro avsedda för tillverkning eller komplettering av fiskredskap, inklusive manillatåg då inköp sker mot uppvisande av intyg, som utfärdats av vederbörande kristidsstyrelse»;

3) de likalydande motionerna nr 171 i första kammaren av herrar *Löfvander* och *John Gustavson* samt nr 228 i andra kammaren av herr *Mattsson* m. fl., vari hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville göra framställning om omsättningsskattens snara avveckling; samt att likväl erforderliga skattemedel hellre måtte uttagas genom progressiv inkomstbeskattning och tillförande av nytt skatteunderlag i samband med avskaffande av de dyrortsgraderade skatteavdragen och införande av bevillningsfria familjeavdrag utan dyrortsgruppering»;

4) motionen nr 26 i andra kammaren av herr *Sundström* i Skövde m. fl., vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring av § 2 i förordningen om allmän omsättningsskatt att till uppräkningen under a) på varor, som äro befriade från omsättningsskatt, lägges följande: apoteksvaror, som försäljas mot läkarrecept, insulin, lever- och ventrikelpreparat»;

5) motionen nr 27 i andra kammaren av herrar *von Friesen* och *Henriksson,* vari hemställts, att riksdagen måtte besluta ändring av 2 § 3 mom. förordningen om allmän omsättningsskatt i anslutning till första särskilda utskottets vid 1940 års urtima riksdag gjorda uttalande angående detta stad-

gande, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta erforderlig författningstext;

6) motionen nr 40 i andra kammaren av fru *Nordgren,* vari hemställts, »att bland de varor, som under 2 § 1 mom. a) i kungl. förordningen 13 december 1940 om allmän omsättningsskatt undantagas från omsättningsskatt, måtte införas barnskor, såväl försäljning av sådana som underhållsarbete å desamma»;

7) motionen nr 41 i andra kammaren av fru *Nordgren,* vari hemställts, »att bland de varor, som under 2 § 1 mom. b) i kungl. förordningen 13 december 1940 om allmän omsättningsskatt äro undantagna från omsättningsskatt, måtte införas salt sill och salt strömming samt färsk sill och färsk strömming»; samt

8) motionen nr 107 i andra kammaren av herr *Hansson* i Skediga, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att omsättningsskatt endast uttages för den del av inköpet för jordbruksmaskiner som erlägges kontant».

Vad angår de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna.

Beträffande de väckta förslagen i fråga om viss skattebefrielse för varor, som äro avsedda för tillverkning eller komplettering av fiskredskap, och för apoteksvaror samt rörande den enligt 2 § 3 mom. förordningen om allmän omsättningsskatt Kungl. Maj:t medgivna befogenheten att förordna om ytterligare undantag från skatteplikt lämnas i det följande särskilda redogörelser.

Viss skattebefrielse för varor, avsedda för tillverkning eller komplettering av fiskredskap.

Enligt 2 § 1 mom. a) förordningen om allmän omsättningsskatt äro från skatteplikt till sådan skatt undantagna bland annat följande slag av fiskredskap, nämligen notar, vadar, trålar, nät, skötar, sill- och strömmingsgarn, ryssjor, hommor och bottengarn.

Berörda stadgande, som icke fanns intaget i proposition nr 3 till 1940 års urtima riksdag med förslag till förordning om allmän omsättningsskatt, beslöts av riksdagen på hemställan av första särskilda utskottet och i anledning av väckta motioner. I dessa motioner hade hemställts om skattefrihet för redskap, som inköptes av yrkesfiskare eller binäringsfiskare för utövande av deras yrke. I sitt av riksdagen godkända utlåtande, nr 10, anförde första särskilda utskottet i anledning av motionerna följande:

»Syftet med nämnda motioner finner utskottet synnerligen behjärtansvärt. Av praktiska skäl torde det icke vara möjligt att i detta fall göra skattefriheten beroende av förhållanden, som hänföra sig till köparens person. Motionärernas önskemål synas i stället kunna i allt väsentligt tillgodoses genom att skattefrihet medgives för sådana särskilt angivna slag av fiskredskap, vilka endast mera sällan komma till användning vid icke yrkesmässigt fiske. Enligt vad utskottet inhämtat, är detta fallet beträffande notar, vadar, trålar, nät, skötar, sill- och strömmingsgarn, ryssjor, hommor samt bottengarn. Av

yrkesfiskares och binäringsfiskares kostnader för anskaffning av fiskredskap hänför sig den ojämförligt största delen till de nu nämnda slagen av fiskredskap, vilka sålunda enligt utskottets mening böra undantagas från skatteplikt. Andra fiskredskap, exempelvis krokredskap, användas vid såväl yrkesmässigt fiske som sport- och nöjesfiske.»

I skrivelse den 22 mars 1941 till Kungl. Maj:t meddelade *centrala omsättningsskattenämnden,* att till nämnden inkommit ett flertal förfrågningar från fiskare och fiskredskapshandlare *dels* huruvida den i förordningen gjorda uppräkningen av fiskredskap vore uttömmande eller om skattefrihet åtnjötes jämväl vid försäljning av andra redskap som användes av förvärvsfiskare (varmed avsåges såväl yrkes- som binäringsfiskare), *dels ock* huruvida försäljning till fiskare av delar till uppräknade fiskredskap skulle vara fri från omsättningsskatt. I anledning av dessa förfrågningar hade sammanträde hållits inför nämnden såväl med representanter för ostkustfiskarnas och västkustfiskarnas centralförbund samt för större fiskredskapsaffärer som med representanter för lantbruksstyrelsen. Vid sammanträdet hade givits uttryck åt en bland de berörda kategorierna spridd känsla av oförstående inför den i förordningen verkställda enumerationen. Denna kunde emellertid i viss mån försvaras, enär de i förordningen uppräknade redskapen mera sällan försåldes till andra än förvärvsfiskare. Även om nämnden ansåge en överarbetning av stadgandet önskvärd, vore dock denna fråga icke av den storleksordning att den ensam skulle föranlett nämnden att göra framställning i ämnet. Nämnden yttrade därefter följande:

»Av avsevärt större betydelse torde vara det andra vid sammanträdet framförda spörsmålet, nämligen huruvida delar till skattefria fiskredskap borde göras fria från skatt. Vid sammanträdet framkom nämligen, att förvärvsfiskare såväl på ost- och västkusten som vid insjöarna i avsikt att i görligaste mån nedbringa sina omkostnader i stor utsträckning själva iordningställa sina redskap, varvid de inköpa de olika delarna hos fiskredskapshandlarna. Från förvärvsfiskarsynpunkt syntes det icke mindre behjärtansvärt att delarna till redskapen vid försäljning bleve fria från skatt än att själva redskapen bleve det.

De delar, beträffande vilka skattefrihet sålunda ifrågasatts, torde huvudsakligen vara följande, nämligen bomullsgarn till nätslingor, tågvirke av hampa, såsom manilla och sisal, till bland annat s. k. tälnar och snurrevadståg samt av gräs — kokos — bland annat till strömmingsskötar och snurrevadar. Vid sammanträdet beräknades å nu uppräknade varuslag falla omkring 90 procent av kostnaderna för förvärvsfiskarnas samtliga redskapsinköp.

Under sammanträdet övervägdes möjligheten för nämnden att — för att i någon mån tillmötesgå fiskarnas intressen — förklara att garn och tågvirke för fiskebruk icke skulle hänföras till butikshandelsvaror. Ett sådant beslut har emellertid visat sig ur praktiska synpunkter vara mindre lämpligt, enär garn och tågvirke för fiskebruk äro av så olika slag att de icke kunna genom sin beskaffenhet särskiljas från dylika varor för annat bruk.

Råmaterialet till flertalet av dessa garn- och tågvirkesvaror är för närvarande under beslag. Nämnden har övervägt huruvida icke skattefrihet för garn- och tågvirke skulle kunna göras beroende av licens för inköp. Denna väg har likaledes visat sig oframkomlig, enär tillverkade garn och tågvirken äro i handeln fria för inköp för vem som helst.

Enär emellertid förvärvsfiskarnas intresse av att vid inköp av de viktigare halvfabrikaten till sina redskap erhålla dessa fria från skatt synes värt allt beaktande, har nämnden icke velat lämna denna fråga utan förslag till positiv lösning. En sådan har nämnden antagit kunna vara möjlig, därest Kungl. Maj:t med stöd av 2 § 3 mom. omsättningsskatteförordningen funne skäl förordna om undantag från skatteplikt beträffande garn och tågvirke, som försäljes till förvärvsfiskare. Nämnden har icke förbisett, att det i möjligaste utsträckning bör undvikas att låta en köpares ställning vara avgörande vid försäljningens bedömande såsom skattefri eller icke. I detta speciella fall har nämnden emellertid icke sett någon annan utväg möjlig. Nämnden tillåter sig i detta sammanhang ock erinra om, att i ett visst fall — nämligen när fråga är om försäljning av varor för export — omsättningsskatteförordningen själv låtit köparens ställning vara avgörande för försäljningens skattefrihet.

För att emellertid i största möjliga mån förhindra uppkomsten av illegal handel med nu förevarande varor anser nämnden, att såsom nödvändig förutsättning för försäljningens skattefrihet bör krävas, att köparen uppvisar intyg från myndighet, vilket dels utvisar, att köparen förvärvsmässigt idkar fiske, och dels angiver köparens behov, i angiven myckenhet, av garn- och tågvirkesvaror för fisket. Nämnden har tänkt sig, att behovet skulle fastställas efter undersökning i varje särskilt fall. Såsom ett lämpligt organ för denna undersökning vill nämnden föreslå kristidsstyrelserna. Ansökning om erhållande av nu ifrågasatt intyg torde lämpligen ingivas till vederbörande kristidsnämnd, som, efter verkställd utredning, insänder ansökningen jämte eget utlåtande till kristidsstyrelsen.

På grund av det anförda får nämnden — som antagit, att jämväl ett eventuellt ytterligare undantagande från skatteplikt av andra fiskredskap än de i 2 § 1 mom. omsättningsskatteförordningen under a) uppräknade torde kunna grundas på den Kungl. Maj:t enligt 2 § 3 mom. samma förordning tillagda befogenheten i detta hänseende — med stöd av 19 § i samma förordning bringa anmärkta förhållanden till Kungl. Maj:ts kännedom, för den åtgärd Kungl. Maj:t må finna framställningen föranleda.»

Vidare hemställde *svenska ostkustfiskarnas centralförbund* i en den 5 april 1941 dagtecknad skrivelse till Kungl. Maj:t, att sådana halvfabrikat, vilka erfordrades för att färdigmontera fiskredskap, måtte befrias från skatteplikt till omsättningsskatt.

Genom beslut den 30 december 1941 fann Kungl. Maj:t berörda framställningar icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Det i de likalydande motionerna I: 99 och II: 148 framställda yrkandet har avfattats i anslutning till det i centrala omsättningsskattenämndens ovanberörda skrivelse framlagda förslaget.

Viss skattebefrielse för apoteksvaror.

Apoteksvaror äro enligt förordningen om allmän omsättningsskatt icke undantagna från skatteplikt till sådan skatt. Frågan om införande av skattefrihet för vissa apoteksvaror har emellertid såsom framgår av proposition nr 342 till 1941 års riksdag (sid. 19—20) varit föremål för behandling såväl i samband med skattens införande vid 1940 års urtima riksdag som vid 1941

års riksdag. Vid sistnämnda riksdag hade i väckta motioner yrkats, att apoteksvaror, som försäljas mot läkarrecept, måtte undantagas från skatteplikt. 1941 års bevillningsutskott förklarade sig icke berett att taga ställning till motionärernas förslag utan en närmare utredning och ansåg önskvärt, att Kungl. Maj:t i samband med en av utskottet föreslagen utredning rörande andra med omsättningsskatten förknippade spörsmål jämväl ägnade förevarande fråga uppmärksamhet.

Spörsmålet behandlades av *centrala omsättningsskattenämnden* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 22 september 1941, vilken skrivelse finnes återgiven i förenämnda proposition nr 342, därvid nämnden av anförda skäl avstyrkte, att den ifrågasatta skattebefrielsen komme till stånd.

Över omsättningsskattenämndens berörda skrivelse infordrades yttranden från ett antal myndigheter och organisationer, varvid flertalet av desamma anslöt sig till nämndens ståndpunkt.

I ovannämnda proposition yttrade departementschefen, att han funne de av omsättningsskattenämnden anförda skälen mot den ifrågasatta skattebefrielsen för läkemedel böra tillmätas avgörande betydelse. Något förslag till ändrade bestämmelser i fråga om skatteplikt till omsättningsskatt för apoteksvaror förelades sålunda icke riksdagen i berörda proposition.

I motionen II: 26 framhålles, att de invändningar, som riktats mot den förut ifrågasatta skattebefrielsen, saknade bärighet, medan de skäl, som anförts till stöd för befrielsen, stode orubbade. Med hänsyn till att insulin samt lever- och ventrikelpreparat erhållas utan läkarrecept föreslå motionärerna, att ej allenast apoteksvaror, som försäljas mot läkarrecept, utan även de nu nämnda läkemedlen uttryckligen skola angivas såsom undantagna från omsättningsskatt.

Kungl. Maj:ts befogenhet att förordna om ytterligare undantag från skatteplikt till allmän omsättningsskatt.

Enligt 2 § 3 mom. förordningen om allmän omsättningsskatt äger Kungl. Maj:t förordna om ytterligare undantag från skatteplikt beträffande särskilda varor eller varugrupper.

I proposition nr 3 till 1940 års urtima riksdag med förslag till förordning om allmän omsättningsskatt anförde departementschefen såsom motivering för berörda stadgande, att han ansett detsamma icke gärna kunna undvaras i en lagstiftning sådan som denna, vars verkningar vore lika vittgående som svåröverskådliga.

Första särskilda utskottet yttrade i sitt över nämnda proposition avgivna, av riksdagen godkända utlåtande, nr 10, att utskottet av departementschefens berörda uttalande droge den slutsatsen, att ifrågavarande bemyndigande vore avsett att begagnas endast för sådana oförutsedda fall, då alldeles särskilt starka skäl talade därför och då omständigheterna icke medgåve frågans hänskjutande till riksdagen. Under förutsättning att bemyndigandet erhölle denna snäva uttolkning, ansåge utskottet stadgandet kunna och böra kvarstå.

Med stöd av förevarande stadgande har Kungl. Maj:t förordnat *dels* genom kungörelse den 14 mars 1941 att allmän omsättningsskatt icke skall utgå vid försäljning eller uttag från rörelse av medel för betning av utsäde, s. k. A. I. V.-vätska avsedd för konservering av foder, bakteriekulturer till växter samt saltsten och hösalt, kalciumkarbid, takpapp och annan impregnerad byggnadspapp, tjära och tjärolja av alla slag, asfalt, bitumenmattor, isoleringsmattor, reveteringsmattor och reveteringsväv, *dels och* genom kungörelse den 30 december 1941 att dylik skatt icke skall utgå vid försäljning eller uttag från rörelse av furfurol.

Frågan om tillämpningen av stadgandet i 2 § 3 mom. har berörts i proposition nr 342 till 1941 års riksdag i samband med det i nämnda proposition behandlade spörsmålet om befogenhet för centrala omsättningsskattenämnden att meddela bindande förklaringar rörande tolkningen av 2 § 1 mom. a) och b) omsättningsskatteförordningen. Såsom framgår av omförmälda proposition hade omsättningsskattenämnden i skrivelse den 22 september 1941 rörande detta spörsmål anfört följande.

Under vidhållande av sin förut uttalade uppfattning ville nämnden framhålla, att en dylik befogenhet av nämnden skulle utövas med största försiktighet. I den mån större tvekan kunde råda, huruvida en vara vore hänförlig under berörda författningsrum — eller omfattades av särskilda bestämmelser om skattefrihet, vilka Kungl. Maj:t kunde hava meddelat — komme nämnden att underställa spörsmålet Kungl. Maj:ts prövning. Förfarandet skulle med andra ord bliva följande. Funne nämnden, att en viss vara kunde inrymmas bland de i 2 § 1 mom. a) och b) uppräknade varuslagen, skulle nämnden därom meddela bindande förklaring. Ansåge nämnden, att så ej vore fallet men att — på grund av varans sammansättning och användningssätt eller dess egenskap av surrogat för skattefri vara — synnerliga skäl talade för att den likställdes med någon i författningsrummet upptagen vara, skulle nämnden hänskjuta frågan till Kungl. Maj:ts avgörande. Där i andra fall fråga om skattefrihet uppkomme, syntes i regel böra erfordras medverkan av riksdagen, där omständigheterna medgåve dennas hörande.

Departementschefen förordade i förenämnda proposition nr 342 en ändring av 19 § omsättningsskatteförordningen i enlighet med omsättningsskattenämndens förslag och förutsatte, att frågor om undantag från skatteplikt därefter bleve avgjorda i den ordning nämnden angivit.

1941 års bevillningsutskott, som i sitt i anledning av berörda proposition avgivna betänkande, nr 44, tillstyrkte bifall till propositionen, framställde icke någon erinran mot de i propositionen gjorda uttalandena i fråga om Kungl. Maj:ts befogenhet att förordna om undantag från skatteplikt till omsättningsskatt.

Propositionen bifölls av riksdagen.

I motionen II: 27 yrkas, att riksdagen måtte besluta ändring av 2 § 3 mom. i anslutning till första särskilda utskottets vid 1940 års urtima riksdag gjorda uttalande angående detta stadgande.

Utskottets yttrande.

I de likalydande motionerna I: 171 och II: 228 har yrkats, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t göra framställning om omsättningsskattens snara avveckling.

Bevillningsutskottet får i anledning härav erinra om att första särskilda utskottet vid 1940 års urtima riksdag i sitt utlåtande över förslaget till förordning om allmän omsättningsskatt yttrat, att utskottet i likhet med departementschefen funne vägande invändningar kunna riktas mot en allmän omsättningsskatt. Första särskilda utskottet anförde vidare, att utskottet otvivelaktigt ur såväl principiell som skatteteknisk synpunkt under normala förhållanden icke skulle kunnat tillråda, att denna beskattningsform införlivades i vårt gällande skattesystem. I dåvarande hårt ansträngda statsfinansiella läge funne sig utskottet dock böra i princip tillstyrka, att en allmän omsättningsskatt infördes i vårt land.

Till vad första särskilda utskottet sålunda anfört kan bevillningsutskottet helt ansluta sig. Erfarenheterna från den tid, varunder förordningen om allmän omsättningsskatt varit gällande, torde ha bekräftat de farhågor man vid skattens införande hyste för att densamma komme att särskilt hårt drabba vissa befolkningsgrupper. Då emellertid de statsfinansiella och andra skäl, som motiverade skattens införande, alltjämt äga giltighet och någon annan godtagbar väg för erhållande av motsvarande skatteintäkter nu icke torde stå till buds, får utskottet avstyrka bifall till förenämnda motioner.

Den i de likalydande motionerna I: 99 och II: 148 berörda frågan om undantagande från omsättningsskatt av varor, som äro avsedda för tillverkning eller komplettering av fiskredskap, finner utskottet värd allt beaktande. Vad som anförts i ifrågavarande motioner ävensom i centrala omsättningsskattenämndens ovannämnda skrivelse den 22 mars 1941 synes giva vid handen, att den nu medgivna skattefriheten för fiskredskap endast har en mera begränsad räckvidd. Att utvidga skattefriheten till att omfatta ej allenast färdiga fiskredskap utan även kompletteringsdelar till sådana torde dock bereda stora svårigheter. Ett undantagande från skatteplikt till omsättningsskatt av garn och tågvirke för fiskebruk låter sig uppenbarligen icke göra, eftersom garn och tågvirke för sådant bruk enligt vad nämnden upplyst äro av så olika slag, att de icke kunna genom sin beskaffenhet särskiljas från dylika varor för annat bruk. Den lösning, som omsättningsskattenämnden ansett sig böra förorda och som föreslagits jämväl i de nu ifrågavarande motionerna, finner utskottet ej heller kunna godtagas. Denna lösning innebär ett avsteg från den grundprincip, efter vilken reglerna angående omsättningsskatten utformats, nämligen att en köpares ställning icke skall vara avgörande för frågan, huruvida skattefrihet bör föreligga eller ej. Om den nu anvisade lösningen av frågan över huvud taget är möjlig, kan utskottet med den utredning, som nu föreligger, icke bedöma, och konsekvenserna av ett beträdande av denna väg äro svåra att överskåda. Utskottet anser sig fördenskull icke kunna tillstyrka det i motionerna framlagda förslaget.

Det i motionen II: 26 väckta förslaget om undantagande från allmän omsättningsskatt av apoteksvaror, som försäljas mot läkarrecept, insulin samt lever- och ventrikelpreparat, finner sig utskottet med hänsyn till de invändningar, som från skilda håll riktats mot det vid 1941 års riksdag framkomna förslaget i samma syfte, icke kunna biträda. Med det nu anförda har utskottet

jämväl tagit ställning till det i de likalydande motionerna I: 98 och II: 14 väckta förslaget om undantagande av medicin från allmän omsättningsskatt.

I motionen II: 27 har yrkats, att riksdagen måtte besluta ändring av 2 § 3 mom. förordningen om allmän omsättningsskatt i anslutning till första särskilda utskottets vid 1940 års urtima riksdag gjorda uttalande angående detta stadgande. Utskottet får i anledning härav erinra om att — såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen — frågan om tillämpningen av 2 § 3 mom. varit underställd 1941 års riksdag, som lämnat de i ovannämnda proposition nr 342 utstakade riktlinjerna rörande behandlingen av frågor om undantagande från skatteplikt till omsättningsskatt utan erinran. Utskottet finner för sin del icke skäl att intaga annan ställning till ifrågavarande spörsmål än den som intogs vid 1941 års riksdag. Även om principiella invändningar kunna resas mot den i förenämnda proposition nr 342 angivna ordningen för behandling av frågor om undantagande från skatteplikt, torde denna ordning likväl ur praktisk synpunkt få anses motiverad. Tala synnerliga skäl för att en vara — på grund av dess sammansättning och användningssätt eller dess egenskap av surrogat för en skattefri vara — likställes med någon i 2 § 1 mom. a) eller b) upptagen vara, synes frågan om varans undantagande från skatteplikt lämpligen böra avgöras av Kungl. Maj:t. Däremot bör, då fråga uppkommer om införande av nya undantag från skatteplikt, frågan därom ej avgöras annorledes än under medverkan av riksdagen, såvida omständigheterna medgiva frågans hänskjutande dit, och utskottet vill understryka de uttalanden, som tidigare gjorts i detta hänseende från riksdagens sida. På grund av det anförda får utskottet avstyrka bifall till motionen.

I de likalydande motionerna I: 98 och II: 14 samt i motionerna II: 40 och II: 41 har hemställts om undantagande från skatteplikt till omsättningsskatt av ett flertal varor, varom utskottet i det föregående ej uttalat sig. Då ett bifall till de i nyssnämnda motioner framställda yrkandena skulle väsentligt öka de svårigheter, som redan nu föranledas av de medgivna undantagen från skatteplikt, och inga starkare skäl åberopats till stöd för den i motionerna ifrågasatta skattebefrielsen än som skulle kunna göras gällande jämväl beträffande ett flertal nu skattepliktiga varor, får utskottet avstyrka bifall till motionerna.

Slutligen har i motionen II: 107 föreslagits, att vid inköp av jordbruksmaskiner omsättningsskatt icke skall utgå för den del av köpesumman, som gäldas genom lämnande av redskap i utbyte. I anledning härav får utskottet erinra om att omsättningsskatten jämlikt 3 § omsättningsskatteförordningen skall beräknas efter den skattepliktiga omsättningen. Enligt 4 § 1 mom. utgör den skattepliktiga omsättningen vid försäljning vederlaget. Ingår i likviden vara, som lämnas såsom utbyte, skall omsättningsskatt sålunda utgå jämväl å värdet därav. Att omsättningsskatt sedermera — vid försäljning av sistnämnda vara — ånyo kan komma att utgå, överensstämmer med grundprinciperna för ifrågavarande beskattning. Omsättningsskatt skall nämligen utgå för varje skattepliktig omsättning. Ett bifall till motionen skulle dessutom med hänsyn

till de likartade förhållanden, som föreligga på andra områden, få konsekvenser, som för närvarande icke kunna överblickas. På grund härav får utskottet avstyrka bifall till motionen.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att de likalydande motionerna I: 171 och II: 228, om avveckling av allmänna omsättningsskatten m. m., icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

2) att de likalydande motionerna I: 99 och II: 148, om undantagande i vissa fall från allmän omsättningsskatt av varor, som äro avsedda för tillverkning eller komplettering av fiskredskap, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

3) att motionen II: 26 samt de likalydande motionerna I: 98 och II: 14, de sistnämnda i vad de avse undantagande från allmän omsättningsskatt av medicin, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

4) att motionen II: 27, om ändring av 2 § 3 mom. förordningen om allmän omsättningsskatt, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

5) att motionen II: 40, om undantagande av barnskor från allmän omsättningsskatt, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

6) att motionen II: 41, om undantagande av sill och strömming från allmän omsättningsskatt, samt de likalydande motionerna I: 98 och II: 14, de sistnämnda i vad de avse undantagande från allmän omsättningsskatt av sill och strömming, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

7) att de likalydande motionerna I: 98 och II: 14, om undantagande från allmän omsättningsskatt av vissa ransonerade varor, i den mån nämnda motioner icke äro besvarade genom vad utskottet hemställt under punkterna 3) och 6), icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt

8) att motionen II: 107, om viss begränsning av den för jordbruksmaskiner utgående allmänna omsättningsskatten, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 10 mars 1942.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärg, Elon Andersson, Wahlmark, friherre Lagerfelt, Ekman, Bengtsson, Frans Ericson, Robert Berg, Aronsson* och *Sylwan;* samt

från andra kammaren: herrar *Hagberg* i Malmö, *Persson* i Undersvik, *Falk, Kilbom, Karlsson* i Grängesberg, *Jonsson* i Skedsbygd, *Sundström* i Skövde, *Nilsson* i Kristinehamn, *Henriksson* och *Svensson* i Ljungskile.

Reservationer:

1) *vid punkten 3)*
av herr *Sundström* i Skövde;

2) *vid punkten 4)*
av herr *Henriksson,* som ansett, att utskottets yttrande (sid. 8, raderna 3—24 uppifrån) och hemställan beträffande punkten 4 bort hava följande lydelse:

»I motionen II: 27 har yrkats, att riksdagen måtte besluta ändring av 2 § 3 mom. förordningen om allmän omsättningsskatt i anslutning till första särskilda utskottets vid 1940 års urtima riksdag gjorda uttalande angående detta stadgande. Motionärerna erinra om, att konstitutionsutskottet vid 1941 års riksdag fann anledning rikta anmärkning mot statsrådet och chefen för finansdepartementet jämlikt § 107 regeringsformen, enär riksdagens nyssberörda direktiv icke följts vid utfärdandet av förordningen av den 14 mars 1941, vilken förordning gällde ytterligare undantag från skatteplikt enligt förordningen om allmän omsättningsskatt. I detta sammanhang har den frågan aktualiserats, i vad mån Kungl. Maj:t är bunden av direktiv från riksdagen, då dessa endast finnas uttalade i ett utskottsbetänkandes motivering men ej i klämmen. Ett i författningstexten intaget förtydligande av fullmaktens omfattning synes därför erforderligt.

Omsättningsskatteförordningen har nu varit gällande så lång tid, att dess verkningar hunnit överblickas. Några nu oförutsedda behov av ytterligare undantag från skatteplikt för nya varor och varugrupper av så brådskande natur, att förslag härom ej kan underställas riksdagens prövning, torde näppeligen förefinnas. Riksdagen bör ej frånhända sig sin beskattningsrätt i vidare omfattning än som av praktiska skäl kan anses absolut nödvändigt.

Såsom framgår av redogörelsen har frågan om tillämpningen av stadgandet i 2 § 3 mom. berörts i den av 1941 års riksdag godkända propositionen nr 342. De därvid uppdragna huvudlinjerna för Kungl. Maj:ts befogenheter synas böra klart komma till uttryck i författningstexten. På grund av anförda skäl finner utskottet lämpligt föreslå riksdagen en omformulering av 2 § 3 mom. förordningen om allmän omsättningsskatt.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

4) att riksdagen måtte, i anledning av motionen II: 27, om ändring av 2 § 3 mom. förordningen om allmän omsättningsskatt, besluta, att nämnda stadgande erhåller följande lydelse:

Kungl. Maj:t äger, då riksdagen icke är samlad, förordna angående ytterligare undantag från skatteplikt beträffande varor, om på grund av varans sammansättning och användningssätt eller dess egenskap av ersättning för skattefri vara synnerliga skäl tala för att varan likställes med i 2 § 1 mom. a) och b) omförmäld vara.»

3) av herrar *Aronsson* och *Jonsson* i Skedsbygd;

4) *beträffande motiveringen*

av herrar *Sundström* i Skövde, *Nilsson* i Kristinehamn samt *Svensson* i Ljungskile, som ansett, att i utskottets motivering å sid. 7 efter det styeke, som slutar med orden »i motionerna framlagda förslaget» (rad 6 nerifrån), bort införas ett tillägg av följande lydelse:

»I frågans nuvarande läge kan utskottet givetvis icke uttala sig angående möjligheten att finna någon annan lösning än den i motionerna föreslagna. Utskottet förutsätter emellertid att Kungl. Maj:t ägnar frågan ytterligare prövning för att om möjligt nå fram till en lösning, som står i överensstämmelse med motionens syfte.»